

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Biblia Inasema Nini Kuhusu Wema na Uovu? — Sehemu ya 2 · Maandiko ya KJV yenye Namba za Strong's

SEHEMU YA 2 · UTAFITI MPYA ULIOJENGWA JUU YA MAFUNDISHO MSINGI YA KIBIBLIA

Mema na Maovu — Fundisho Msingi la Kibiblia

NENO LA UFUNGUZI

Sikilizeni. Uongo wa kale kuliko yote uliosewa ulisemwa chini ya mti, na ulikuwa uongo kuhusu maarifa. Nyoka hakumjaribu mwanamke kwa kutokujua — alimjaribu kwa kujua: mtakuwa kama miungu, mkijua mema na mabaya. Na maarifa hayo yalikuwa halisi — Mungu mwenyewe alisema baadaye, mtu amekuwa kama mmoja wetu, kujua mema na mabaya — lakini mwanadamu aliyapokea kwa mkono wake mwenyewe, kwa neno la uongo, mbali na Mungu ambaye yeye peke yake ni mwema, na mshahara wa hilo ulikuwa mauti. Tangu siku hiyo wana wa Adamu wamebeba maarifa yaliyo mazito kupita uwezo wao: wenye hekima ya kutenda mabaya, lakini kutenda mema hawana maarifa; moyo wenye udanganyifu kupita vitu vyote ambao mwishowe huyaita mabaya mema na mema mabaya. Lakini sikieni shauri lote la Mungu. Mungu aliyefunga njia ya mti wa uzima hakuufunga kinywa chake. Aliweka neno mbele ya mwanadamu — likataeni ovu, lichagueni jema; ondokeni na uovu, tendeni mema — naye akaweka mbele yetu chakula kigumu, ili kwa kuzitumia hisi zetu zizoezwe kupambanua hayo mawili. Naye akamtuma Mwanawe, Mtoto aliyekataa ovu na kulichagua jema na hakushindwa hata mara moja, aliyekwenda huku na huko akitenda mema, na akalichukua ovu katika mwili wake mwenyewe juu ya mti, hadi njia iliyofungwa ikawa wazi tena: yeye ashindaye, nitampa kula matunda ya mti wa uzima. Kutoka mti wa mwanzo hadi mti wa mwisho, hili ndilo jambo lililowekwa mbele yenu. Lichunguzeni.

MASWALI MATATU AMBAYO SOMO HILI LINAJIBU:

1. Ujuzi wa mema na mabaya ulitoka wapi, nao uliletea nini juu ya mwanadamu siku aliyoutwaa?
2. Mungu anamwita mtu kufanya nini kuhusu uovu na wema — na je, moyo wa mwanadamu unaweza kuitikia wito huo pekee yake?

3. Hisia hufunzwa jinsi gani kupambanua mema na mabaya, na uovu hushindwa jinsi gani mwishoni?

MSINGI ULIOKWISHAWEKWA — MEMA NA MABAYA

MITI YA AINA MBILI KATIKA BUSTANI --> MTI WA UZIMA + MTI WA UJUZI WA MEMA NA MABAYA (Mwanzo 2:9).

UNAWENZA KULA KWA UHURU MATUNDA YA KILA MTI + LAKINI MTI WA UJUZI WA MEMA NA MABAYA USILE (Mwanzo 2:16-17).

NYOKA ALISEMA, HAMTAKUFA KATIKA HALI YOYOTE --> MWANADAMU ALICHUKUA UJUZI MBALI NA MUNGU + MAUTI IKAINGIA (Mwanzo 3:4-7; Warumi 5:12).

HAWAJANIJUA MIMI --> WENYE HEKIMA KUTENDA MABAYA + KUTENDA MEMA HAWANA UJUZI (Yeremia 4:22).

OLE WAO WANAOSEMA UOVU NI WEMA, NA WEMA NI UOVU (Isaya 5:20).

YEYOTE ASIKIAYE ATAKAA SALAMA + ATAKUWA MTULIVU BILA HOFU YA MABAYA (Mithali 1:33).

► HISI ZILIZOZOEZWA KWA SABABU YA KUTUMIWA --> KUPAMBANUA MEMA NA MABAYA (Waebrania 5:12-14).

Sehemu hii ya Pili inathibitisha ukweli uleule kutoka kwa kundi jipya la mashahidi.

MANENO MUHIMU YA KIYUNANI

“nzuri” — **G18 agathos** — bora katika asili yake na kazi yake, yenye faida wema unaoshinda uovu ni wema unaotENDA wema (Warumi 12:21; Matendo 10:38)

“nzuri” — **G2570 kalos** — nzuri — halali, mwenye haki, mwenye thamani mema wanayoyatambua na kuyashikamana nayo hisi zilizozoezwa (Waebrania 5:14; 1 Wathesalonike 5:21)

“uovu” — **G2556 kakos** — mbaya, ovu, usiofaa katika asili yake uovu usiofuatwe (3 Yohana 11) na usikushinde (Warumi 12:21)

“uovu” — **G4190 ponereros** — ovu, mwovu, wenye madhara — wenye kufanya bidii kutenda madhara uovu wa kuuchukia sana (Warumi 12:9), na kila mfano wake kujiepusha nao (1 Wathesalonike 5:22)

“Kushinda” — **G3528 nikao** — kushinda, kutawala, kupata ushindi neno hilo hilo linapatikana katika Warumi 12:21 na Ufunuo 2:7 — yeye ashindaye anakula matunda ya mti wa uzima

“mti” — **G3586 xylon** — mti, mbao, mti mti ambao juu yake alichukua dhambi zetu (1 Petro 2:24) na mti wa uzima (Ufunuo 22:2) ni neno moja

“alidanganywa” — **G1818 exapatao** — kudanganya kikamilifu, kupoteza njia njia ya nyoka haikubadilika kamwe — kuudanganya akili kuiondoa kwenye neno rahisi la Mungu (2 Wakorintho 11:3)

“mshahara” — **G3800 opsonion** — mishahara yaliyolipwa, malipo yanayostahili
onyo la mti likitajwa kikamilifu: mshahara wa dhambi ni mauti (Warumi 6:23)

“tamaa” — **G1939 epithumia** — tamaa kali, hamu, kutamani
mlango mmoja wa mile mitatu ambao mti huo uliufungua kwanza (1 Yohana 2:16)

MANENO MUHIMU YA KIEBRANIA

“uovu” — **H7451 ra** — uovu, ubaya, taabu, dhiki
neni moja kwa tendo baya na siku mbaya — nusu ya giza ya maarifa ya mti (Genesis 2:9; Genesis 6:5)

“nzuri” — **H2896 towb** — njema — yenye kupendeza, yenye kukubalika, njema
neni ambalo Mungu alisema juu ya kazi yake yote kabla mwanadamu hajawahi kupokea maarifa (Mwanzo 1:31)

“jua” — **H3045 yada** — kujua, kutambua, kupambanua
kujua sio dhambi — kujua bila Mungu ndiyo dhambi (Mwanzo 3:5; Mwanzo 3:22)

“kataa” — **H3988 ma'as** — kukataa, kukataa, kudharau
Neno la Mungu mwenyewe likipingana na uovu (Isaya 7:15)

“chagua” — **H977 bachar** — kuchagua, kuteua, kuchambua
Neno la Mungu mwenyewe likiwekwa juu ya wema (Isaiah 7:15; Deuteronomy 30:19)

“ondoka” — **H5493 sur** — kugeuza kando, kuweka mbali
mguu unatii kile moyo unachokibaini — jiepushe na uovu (Zaburi 34:14; Mithali 3:7)

“alidanganywa” — **H5377 nasha** — kudanganya, kupoteza njia
maelezo ya mwanamke mwenyewe kuhusu anguko, katika kinywa chake mwenyewe (Mwanzo 3:13)

“sikia” — **H8085 shama** — kusikia, kusikiliza, kufahamu
moyo wa ufahamu ambao Sulemani aliuomba ni, kwa Kiebrania, moyo wa kusikia (1 Wafalme 3:9)

LANGO LA UFUNGUZI

Waebrania 5:14 Lakini chakula kigumu ni kwa ajili ya watu wazima, ambao kwa kujizoeza wamejifunza kupambanua kati ya mema na mabaya. **[G2556 kakos ■] [G2570 kalos ■]**

[G1253 diakrisis ■] [G1128 gymnazo ■] [G145 aistheterion ■] [G5046 teleios ■]

CHAKULA KIGUMU → HISIA ZILIZOZOEZWA KWA KUZITUMIA → KUPAMBANUA KATI YA MEMA NA MABAYA.

(Mawazo yangu binafsi — “kuzoezwa” ni gymnazo (G1128, kuzoeza), kufunzwa kwa jinsi mtu anavyofunzwa kwa mazoezi ya muda mrefu, na “hisia” ni aistheterion (G145, hisia), sehemu zinazotambua. Ufahamu haupevi mtu mzembe; unakua kwa kutumika. Mtoto mchanga anajua tamu kutoka chungu; waliokomaa wanajua jema kutoka baya — na mwalimu ni neno la haki (Waebrania 5:13).)

I. MTI — MAARIFA YA WEMA (H2896 TOWB) NA UOVU (H7451 RA) YALIYOTENGWA NA MUNGU

A. 2 Wakorintho 11:3 Lakini nina hofu kuwa, kama vile Eva alivyodanganywa kwa ujanja wa yule nyoka, mawazo yenu yasije yakapotoshwa, mkauacha unyofu na usafi wa upendo wenu kwa Kristo.

[G1818 exapatao ■]

MAWAZO YENU YASIJE YAKAPOTOSHWA → MKAUACHA UNYOFU NA USAFI WA UPENDO WENU KWA KRISTO.

(Mawazo yangu binafsi — Paulo anarudi nyuma kuutazama bustani na kuona hatari ile hiyo bado inafanya kazi. Akili iliyoongozwa kuiacha neno sahili la Mungu ni akili iliyo tayari kudanganywa tena. Mti ulitoa maarifa; nia halisi ya nyoka ilikuwa kumwondoa mwanamke kutoka kwenye ule usahili wa kile Mungu alichokuwa amekisema kihalisi.)

B. Warumi 6:23 Kwa maana mshahara wa dhambi ni mauti, bali karama ya Mungu ni uzima wa milele katika Kristo Yesu Bwana wetu. **[G3800 opsonion ■]**

KWA MAANA MSHAHARA WA DHAMBI NI MAUTI → BALI KARAMA YA MUNGU NI UZIMA WA MILELE KATIKA KRISTO YESU BWANA WETU.

(Mawazo yangu binafsi — oryo lililotolewa kwenye mti halikuwa tishio lililopita pamoja na Edeni. Paulo anataja sheria hiyo hiyo kwa jina lake kamili: mshahara wa dhambi ni mauti. Lakini aya hiyo hiyo inaacha mlango mwingine wazi — kipawa cha bure ni uzima.)

C. 1 Yohana 2:16 Kwa maana kila kitu kilichomo ulimwenguni, yaani tamaa ya mwili, tamaa ya macho na kiburi cha uzima, havitokani na Baba bali hutokana na ulimwengu. **[G1939 epithumia ■]**

TAMAA YA MWILI + TAMAA YA MACHO + KIBURI CHA UZIMA → SI YA BABA, BALI NI YA DUNIA.

(Mawazo yangu binafsi — orodha ya sehemu tatu ya Yohana inalingana kabisa na mti: kizuri kwa chakula ni tamaa ya mwili, kinachopendeza macho ni tamaa ya macho, na kinachotamaniwa kwa kuwa na hekima ni kiburi cha maisha. Milango mitatu ile hiyo ambayo nyoka aliifungua kwenye mti wa kwanza, bado anaifungua katika kila kishawishi tangu wakati huo.)

D. Mwanzo 3:22 Kisha Bwana Mungu akasema, “Sasa mtu huyu amekuwa kama mmoja wetu, kwa kujua mema na mabaya. Sharti asiruhusiwe kunyoosha mkono wake na kuchuma pia kutoka mti wa uzima akala, naye akaishi milele.” **[H3045 yada ■]**

MTU AMEKUWA KAMA MMOJA WETU, KWA KUJUA MEMA NA MABAYA → ASIJE AKACHUKUA PIA MATUNDA YA MTI WA UZIMA, AKALA, AKAISHI MILELE.

(Mawazo yangu binafsi — kufungwa kwa njia kulikuwa rehema. Mtu aliyeanguka katika uovu, akila ya uzima na kuishi milele katika hali hiyo iliyovunjika, angekuwa mwovu bila mwisho. Mungu alifunga njia ili aweze kuifungua tena katika Mwanawe — Ufunuo 2:7 unafungua kile ambacho Mwanzo 3:22 kilifunga.)

II. MOYO WA MWANADAMU — UOVU (H7451 RA) TU DAIMA

A. Marko 7:21 Kwa maana kutoka ndani ya moyo wa mtu hutoka mawazo mabaya, uasherati, wizi, uuaji, uzinzi **[G2556 kakos ■]** (22) tamaa mbaya, uovu, udanganyifu, ufisadi, wivu, matukano, kiburi na upumbavu. (23) Maovu haya yote hutoka ndani ya mtu, nayo ndiyo yamtiayo mtu unajisi.”

KWA MAANA KUTOKA NDANI YA MOYO WA MTU HUTOKA MAWAZO MABAYA → MAOVU HAYA YOTE HUTOKA NDANI YA MTU, NAYO NDIYO YAMTIAYO MTU UNAJISI.

(Mawazo yangu binafsi — Yesu anataja chanzo moja kwa moja: si kile kinachoingia ndani ya mtu, bali kile kinachotoka moyoni. Ujuzi wa mti ulijificha hasa pale, moyoni, na moyo umekuwa ukiugeza kuwa uovu tangu wakati huo.)

B. Yeremia 4:22 “Watu wangu ni wapumbavu, hawanijui mimi. Ni watoto wasio na akili, hawana ufahamu. Ni hodari kutenda mabaya, hawajui kutenda yaliyo mema.” **[H3045 yada ■] [H3190 yatab ■] [H7489 ra'a' ■] [H2450 chakam ■] [H3045 yada ■]**

WENYE HEKIMA KUTENDA MABAYA + KUTENDA MEMA HAWANA MAARIFA.

(Mawazo yangu ya kibinafsi — weka pamoja hizo maarifa mawili: hawajanijua mimi, na kutenda mema hawana MAARIFA — yada (H3045, kujua) mahali pote mawili, ni neno lile hasa la Mwanzo 3:22. Mwanadamu aliendelea kuwa na maarifa ya uovu na akapoteza maarifa ya Mungu; hiyo ndiyo mavuno yote ya mti huo.)

C. Yeremia 17:9 Moyo ni mdanganyifu kuliko vitu vyote, ni mwovu kupita kiasi. Ni nani awezaye kuujua? **[H3045 yada ■] [H605 anash ■] [H6121 aqob ■] [H3820 leb ■]**

MOYO = MDANGANYIFU KULIKO VITU VYOTE + MOVIA MNO WA UOVU.

(Mawazo yangu binafsi — “mwovu kupindukia” ni anash (H605, mwovu): mgonjwa kupita kuponywa. Na angalia swali — nani awezaye KUUFAMU? Yule aliyechukua ujuzi wa mema na mabaya hawezi hata kuufahamu moyo wake mwenyewe.)

D. Malaki 2:17 Mmemchosha Bwana kwa maneno yenu. Nanyi mnauliza, “Tumemchosha kwa namna gani?” Mmemchosha kwa kusema, “Wote watendao mabaya ni wema machoni pa Bwana, naye anapendezwa nao” au “Mungu wa haki yuko wapi?” **[H2896 towb ■] [H7451 ra ■]**

KILA MTU ATENDAYE MABAYA NI MWEMA MACHONI PA BWANA → YUKO WAPI MUNGU WA HUKUMU?

(Mawazo yangu binafsi — moyo wa udanganyifu haukomei kwa kutenda uovu. Mwishowe unauita uovu kuwa wema, na hata unadai kuwa Bwana anaukubali. Manabii wawili tofauti, onyo moja na lile lile.)

III. WITO — KATAA (H3988 MA'AS) UOVU, CHAGUA (H977 BACHAR) WEMA

A. Isaya 7:15 Atakula jibini na asali atakapokuwa ameweza kukataa mabaya na kuchagua mema.

[H2896 towb ■] [H977 bachar ■] [H7451 ra ■] [H3988 ma'as ■] [H3045 yada ■]

JUA KUKATAA UOVU + KUCHAGUA WEMA.

(Mawazo yangu binafsi — neno hili linasemwa juu ya mtoto aliyetajwa kabla yake: Tazama, bikira atachukua mimba, na atazaa mwana, naye ataitwa jina lake Imanueli (Isaya 7:14). Alikuwa mmoja aliyejua kukikataa kibaya na kulichagua kilicho chema, wala hakushindwa hata mara moja.)

B. Zaburi 97:10 Wale wanaompenda Bwana na wauchukie uovu, kwa maana yeye hulinda maisha ya waaminifu wake na kuwaokoa kutoka mkononi mwa mwovu. [H8104 shamar ■] [H7451 ra ■]

[H8130 sane ■] [H157 ahab ■]

NINYI MNAOMPENDA BWANA → CHUKIENI UOVU.

C. Mithali 3:7 Usiwe mwenye hekima machoni pako mwenyewe; mche Bwana ukajiepushe na uovu.

[H7451 ra ■] [H5493 sur ■] [H3372 yare ■] [H2450 chakam ■]

USIWE MWENYE HEKIMA MACHONI PAKO MWENYEWE → MHOFU BWANA + JIEPUSHE NA UOVU.

(Mawazo yangu binafsi — "mwenye hekima machoni pako mwenyewe" inarejea kwenye chambo cha mti wenyewe: chenye kupendeza machoni, na kutamanika ili kumfanya mtu kuwa na hekima — kiburi kilekile cha uzima kinachotajwa katika 1 Yohana 2:16. Kicho cha Bwana sasa kimesimama mahali ambapo hekima ile ya uongo ilisimama zamani.)

D. Zaburi 37:27 Acha ubaya na utende wema, nawe utaishi katika nchi milele. [H7931 shakan ■]

[H2896 towb ■] [H7451 ra ■] [H5493 sur ■]

ACHA UBAYA + UTENDE WEMA → UTAISHI MILELE.

(Mawazo yangu binafsi — weka hili karibu na Mwanzo 3:22, ambapo mwanadamu alizuiwa kula na kuishi milele katika hali iliyovunjika. Hapa neno linasema, jiepushe na uovu, na utende mema, na ukae milele. Njia ya kurudi kwenye "milele" huanza na kujiepusha na uovu.)

IV. TAMBUA KWA NENO — HISIA ZILIZOZOEZWA (G1128 GYMNAZO) KWA SABABU YA KUZITUMIA

A. 1 Wafalme 3:9 Hivyo mpe mtumishi wako moyo wa ufahamu ili kutawala watu wako na kupambanua kati ya mema na mabaya. Kwa maana, ni nani awezaye kutawala watu wako hawa walio wengi hivi?" [H7451 ra ■] [H2896 towb ■] [H995 bin ■] [H3820 leb ■] [H8085 shama ■]

MOYO WA UFAHAMU → KUPAMBANUA KATI YA JEMA NA OVU.

(Mawazo yangu binafsi — "ufahamu" hapa ni shama (H8085, kusikia): moyo unaosikiliza. Kuanguka kulianza katika sikio, wakati mwanamke alisikiliza sauti ya nyoka; ufahamu wa kupambanua unaingia kwa mlango uleule, wakati moyo unaposikiliza Mungu. Na "baya" ni ra (H7451, uovu) — neno lililele la uovu wa mti.)

B. Waebrania 5:13 Kwa maana yeyote aishiye kwa kunywa maziwa bado yeye ni mtoto mchanga, hana ujuzi katika mafundisho kuhusu neno la haki. [G1343 dikaioyne ■] [G3056 logos ■] [G552 apeiros ■]

MAZIWA → HAJUI VEMA NENO LA HAKI.

(Mawazo yangu binafsi — kupambanua mema na mabaya ni ujuzi katika NENO. Njia yake si miaka, wala si hisia, bali ni neno la haki litumikapo.)

C. 1 Wathesalonike 5:21 Jaribuni kila kitu. Yashikeni yaliyo mema. [G2570 kalos ■] [G2722 katecho ■] [G1381 dokimazo ■]

JARIBUNI KILA KITU → YASHIKENI YALIYO MEMA.

D. 1 Wathesalonike 5:22 Jiepusheni na uovu wa kila namna. [G4190 poneros ■] [G1491 eidos ■] [G567 apecho ■]

JIEPUSHENI NA UOVU WA KILA NAMNA.

(Mawazo yangu binafsi — "kuthibitisha" ni dokimazo (G1381, kuthibitisha): kupima, kama vile chuma kinavyopimwa kwa moto. Hisi iliyozoezwa hupima kwanza na kushika imara baadaye; na kila kinachothibitika ni kibaya, hata mfano wa mwonekano wake tu, huwekwa mbali.)

E. Warumi 16:19 Kila mtu amesikia juu ya utii wenu, nami nimejawa na furaha tele kwa ajili yenu. Lakini nataka mwe na hekima katika mambo mema na bila hatia katika mambo maovu.

[G2556 kakos ■] [G185 akeraios ■] [G18 agathos ■] [G4680 sophos ■]

HEKIMA KATIKA LILILO JEMA + WAJINGA KUHUSU LILILO OVU.

(Mawazo yangu binafsi — "wepesi" ni akeraios (G185, wepesi): usiochanganyika. Nyoka aliahidi hekima kwa kujua uovu; Mungu anatoa hekima bora zaidi — wenye hekima kuhusu jema, na wepesi kuhusu uovu. Lakini katika uovu, iweni kama watoto; katika ufahamu iweni watu wazima (1 Wakorintho 14:20).)

V. SHINDA (G3528 NIKAO) — WEMA UNAMEZA UOVU NDANI YA KRISTO

A. Matendo Ya Mitume 10:38 Jinsi Mungu alivyomtia Yesu wa Nazareti mafuta katika Roho Mtakatifu na jinsi alivyokwenda huku na huko akitenda mema na kuponya wote waliokuwa wameonewa na nguvu za ibilisi, kwa sababu Mungu alikuwa pamoja naye. **[G1228 diabolos ■] [G2616 katadynasteuo ■] [G2390 iaomai ■] [G2109 euergeteo ■]**

YESU ALIKWENDA HUKU NA HUKO AKITENDA MEMA → AKIPONYA WOTE WALIOKUWA WAMEONEWA NA NGUVU ZA IBILISI.

(Mawazo yangu binafsi — wema na uovu hukutana mahali pamoja hapa, na wema hushinda kila mkutano: aliwaponya WOTE waliokuwa wameonewa. Kwa kusudi hili Mwana wa Mungu alidhihirishwa — ili avunje kazi za ibilisi (1 Yohana 3:8).)

B. 3 Yohana 1:11 Rafiki mpendwa, usiige lile lililo baya bali lile lililo jema. Yeyote atendaye mema atoka kwa Mungu, bali atendaye mabaya hajamwona Mungu. **[G2554 kakopoieo ■] [G15 agathopoieo ■] [G18 agathos ■] [G2556 kakos ■] [G3401 mimeomai ■]**

USIFUATE LILE LILILO OVU + FUATA LILE LILILO JEMA → YEYE ATENDAYE MEMA ANATOKA KWA MUNGU.

C. 1 Petro 3:11 Mtu huyo lazima aache uovu, akatende mema; lazima aitaifute amani na kuifuatilia sana. **[G1377 dioko ■] [G1515 eirene ■] [G2212 zeteo ■] [G18 agathos ■] [G2556 kakos ■] [G1578 ekkolino ■]**

EPUKA UOVU + TENDA MEMA → TAFUTA AMANI, NA UIFUATILIE.

(Mawazo yangu binafsi — hizi ni maneno yenyewe ya Zaburi 34:14, yaliyoandikwa tena na Petro kwa wageni. Maagano mawili, sauti moja.)

D. Warumi 12:21 Usishindwe na ubaya, bali uushinde ubaya kwa wema. **[G18 agathos ■] [G3528 nikao ■] [G2556 kakos ■] [G3528 nikao ■]**

USISHINDWE NA UBAYA → BALI UUSHINDE UBAYA KWA WEMA.

(Mawazo yangu binafsi — nikao (G3528, kushinda): kushinda, kupata ushindi. Uovu si tu wa kukataliwa; unapaswa KUSHINDWA, na silaha yake ni wema. Angalia mahali ambapo neno hili lile linatumika tena: kwake yeye ashindaye — nikao — atampa haki ya kula matunda ya mti wa uzima (Ufunuo 2:7). Atameza kifo katika ushindi (Isaya 25:8).)

KINYWA CHA WAWILI — GEUKA NA UOVU, TENDA MEMA, ITATHIBITISHWA KATIKA KINYWA CHA WAWILI NA WA TATU

Amosi 5:14 Tafuteni mema, wala si mabaya, ili mpate kuishi. Ndipo Bwana Mungu Mwenye Nguvu Zote atakuwa pamoja nanyi, kama msemavyo yupo nanyi. **[H2421 chayah ■] [H7451 ra ■] [H2896 towb ■] [H1875 darash ■]**

TAFUTA MEMA, WALA SI MABAYA → MPATE KUISHI + BWANA ATAKUWA NANYI.

Amosi 5:15 Yachukieni maovu, yapendeni mema; dumisheni haki mahakamani. Yamkini Bwana Mungu Mwenye Nguvu Zote atawahurumia mabaki ya Yosefu. **[H4941 mishpat ■] [H3322 yatsag ■] [H2896 towb ■] [H157 ahab ■] [H7451 ra ■] [H8130 sane ■]**

YACHUKIENI MAOVU + YAPENDENI MEMA.

Zaburi 34:14 Aache uovu, atende mema, aitaifute amani na kuifuatilia. **[H7291 radaph ■] [H7965 shalom ■] [H1245 baqash ■] [H2896 towb ■] [H7451 ra ■] [H5493 sur ■]**

AACHE UOVU + ATENDE MEMA.

Warumi 12:9 Upendo lazima usiwe na unafiki. Chukieni lililo ovu, shikamaneni na lililo jema. **[G18 agathos ■] [G2853 kollao ■] [G4190 poneros ■] [G655 apostygeo ■] [G505 anypokritos ■] [G26 agape ■]**

CHUKIENI LILILO OVU + SHIKAMANENI NA LILILO JEMA.

(Mawazo yangu binafsi — mchungaji kutoka Tekoa (Amos 7:14), mfalme wa Israeli, na mtume kwa Mataifa. Kwa vinywa vya mashahidi wawili au watatu neno lote litathibitika (2 Wakorintho 13:1), na kamba ya nyuzi tatu haikatiki upesi (Mhubiri 4:12). Vinywa vitatu, maagano mawili, agizo moja: geuka na uacha uovu, ushikamane na wema — na upendo usio na unafiki ndio unaotimiza hilo.)

KIVULI NA UTIMILIFU

Shadow Mwanzo 3:13 Ndipo Bwana Mungu akamuuliza mwanamke, “Ni nini hili ambalo umelifanya?” Mwanamke akajibu, “Nyoka alinidanganya, nami nikala.” **[H5377 nasha ■]**

NYOKA ALINIDANGANYA, NAMI NIKALA.

Fulfillment Warumi 5:19 Kwa maana kama vile kwa kutokutii kwa yule mtu mmoja wengi walifanywa wenye dhambi, vivyo hivyo kwa kutii kwa mtu mmoja wengi watafanywa wenye haki.

[G5218 hypakoe ■] [G3876 parakoe ■]

KWA MAANA KAMA VILE KWA KUTOKUTII KWA YULE MTU MMOJA WENGI WALIFANYWA WENYE DHAMBI → VIVYO HIVYO KWA KUTII KWA MTU MMOJA WENGI WATAFANYWA WENYE HAKI.

Fulfillment 1 Petro 2:24 Yeye mwenyewe alizichukua dhambi zetu katika mwili wake juu ya mti, ili tufe kwa mambo ya dhambi, bali tupate kuishi katika haki. Kwa kupigwa kwake, ninyi mmeponywa.

[G2390 iaomai ■] [G3468 molops ■] [G3586 xylon ■] [G399 anaphero ■]

YEYE MWENYEWWE ALIZICHUKUA DHAMBI ZETU KATIKA MWILI WAKE JUU YA MTI → ILI TUPATE KUISHI KATIKA HAKI.

(Mawazo yangu binafsi — kivuli: mwanamke alisema wazi, nyoka alinidanganya, nikala. Utimilifu: kwa kuasi kwa mtu mmoja watu wengi walifanywa wenye dhambi, lakini kwa utii wa mmoja, wengi wanafanywa wenye haki — na Yule Mtiifu alizichukua dhambi zetu katika mwili wake mwenyewe juu ya mti, ili sisi, tukiwa wafu kwa dhambi, tuishi kwa haki. Udanganyifu bustanini umeondolewa kwa utii msalabani.)

KUFUNGA

Ufunuo 2:7 “Yeye aliye na sikio na asikie yale ambayo Roho ayaambia makanisa. Yeye ashindaye, nitampa haki ya kula matunda toka kwa mti wa uzima, ambao uko katika paradiso ya Mungu.

[G3857 paradeisos ■] [G2222 zoe ■] [G3586 xylon ■] [G5315 phago ■] [G3528 nikao ■]

KWA YEYE ASHINDAYE → ATAKULA MATUNDA YA MTI WA UZIMA ULIOKO KATIKATI YA PARADISO YA MUNGU.

Ufunuo 22:2 kupitia katikati ya barabara kuu ya huo mji. Kwenye kila upande wa huo mto kulikuwa na mti wa uzima utoao matunda ya aina kumi na mbili, ukizaa matunda yake kila mwezi. Nayo majani ya mti huo ni kwa ajili ya uponyaji wa mataifa. **[G1484 ethnos ■] [G2322 therapeia ■] [G2222 zoe ■]**

[G3586 xylon ■]

MTI WA UZIMA → MATUNDA YAKE KILA MWEZI + MAJANI KWA AJILI YA UPONYAJI WA MATAIFA.

(Mawazo yangu binafsi — hii hapa ni funzo lote kwa pumzi moja: miti miwili ilisimama katikati ya bustani. Mwanadamu alisikia sauti ya uongo, akachukua ujuzi wa mema na mabaya mbali na Mungu; na siku hiyo mauti ikapita juu yake. Ujuzi ule ulioibwa ukazama moyoni mwake, na moyo uliozalishwa ukawa mdanganyifu kuliko vitu vyote, wenye hekima ya kutenda uovu, hadi ukaita uovu wema, na wema uovu. Lakini Mungu hakumwacha mwanadamu kwenye mti aliouchagua. Aliweka neno lake mbele yake — kataa uovu, chagua wema; ondoka kwenye uovu, na utende wema — akatoa chakula kigumu, ili kwa matumizi hisia ziweze kufundishwa kutofautisha hayo mawili. Kisha akaja mtoto wa bikira. Alikataa uovu na kuchagua wema, wala hakushindwa kamwe. Alizunguka akitenda mema, na akachukua uovu wetu katika mwili wake mwenyewe juu ya mti. Na kwa mti huo njia ya kwenda kwenye mti wa uzima, iliyoifungwa tangu Edeni, sasa imesimama wazi. Kile ambacho mwanadamu alipoteza kwa kula, Mungu anampa tena kwa kula: yeye ashindaye, atampa haki ya kula matunda ya mti wa uzima. Mwanzoni mwa kitabu mti umesimama ukilindwa; mwishoni mwa kitabu mti umesimama huru kwa kila ashindaye, na majani yake ni kwa ajili ya uponyaji wa mataifa. Wema haukuishia tu kuukwepa uovu — wema umeushinda. Anza kwa sikio, shika neno kwa uthabiti, na hatimaye ule matunda ya mti huo.)

JARIBIO LA MAZOEZI

1. Mwanzo 2:17 — Kwa maana siku utakapokula matunda yake, hakika:

- a) kuwa na hekima
 - b) kufa
 - c) kuwa kama miungu
- 2. Isaya 7:15 — Atakula jibini na asali atakapokuwa ameweza:**
- a) kukataa mabaya, na kuchagua mema
 - b) chagua uovu, na ukatae wema
 - c) kupambanua mawazo ya moyo
- 3. Amosi 5:14 — Tafuteni mema, wala si mabaya, ili mpate:**
- a) simama langoni
 - b) kuwahurumia mabaki
- Ishi
- 4. Yeremia 17:9 — Moyo ni mdanganyifu kuliko vitu vyote, ni mwovu kupita kiasi:**
- wovu
 - b) mpumbavu
 - c) dhaifu
- 5. Waebrania 5:14 — Lakini chakula kigumu ni kwa ajili ya watu wazima, ambao kwa kujizoeza:**
- a) maarifa
 - b) tumia
 - c) umri
- 6. Warumi 16:19 — Ningependa mwe na hekima katika mambo mema, na:**
- a) kimya
 - b) kutenganisha
- Rahisi
- 7. Ufunuo 2:7 — Yeye ashindaye, nitampa haki ya kula matunda toka kwa mti wa uzima, ambao uko katika:**
- a) mana iliyofichwa
 - b) mti wa uzima
 - c) tunda la mzabibu

MAJIBU SAHIHI: 1-b, 2-a, 3-c, 4-a, 5-b, 6-c, 7-b

JINSI SOMO HILI LINAVYOGAWANYIKA

→JINSI KIVULI KINAVYOLETA NURU: MITI MIWILI ILISIMAMA KATIKA BUSTANI. KWA MTI WA MAARIFA KIFO KILIKUJA; JUU YA MTI WA MSALABA, KIFO KILIBEBWA; NA MTI WA UZIMA UNASIMAMA WAZI. KUUTAZAMA MTI WA KWANZA KUNATUSAIDIA KUONA JINSI MTI WA MWISHO ULIVYO MWEMA (MWANZO 2:9 → 1 PETRO 2:24 → UFUNUO 2:7).

JINSI AGANO JIPYA LINAVYOBEBE NENO LILELILE: PETRO ANAANDIKIA WAGENI MANENO YALEYALE AMBAYO DAUDI ALIYAIMBA — ACHANA NA UOVU, NA ATENDE MEMA (ZABURI 34:14 → 1 PETRO 3:11). AMRI HAIKUBADILIKA KAMWE. LAKINI AGANO JIPYA LINAONGEZA NGUVU, KWA KUWA MUNGU ALIMTIA MAFUTA YESU WA NAZARETI, AMBAYE ALIZUNGUKA AKITENDA MEMA (MATENDO 10:38).

→JINSI MANENO YANAVYODHIHIRIKA: "KUTOTII" KATIKA WARUMI 5:19 NI PARAKOE (G3876, KUTOTII), YAANI KUSIKIA VIBAYA; "UTII" NI HYPAKOE (G5218, UTII), KUSIKILIZA KUNAKOLETA MAZAO. KUANGUKA KULIINGIA KUPITIA SIKIO, NA NDIVYO PIA IMANI INAVYOINGIA (WARUMI 10:17). NA MOYO WA UFAHAMU WA 1 WAFALME 3:9 KATIKA KIEBRANIA NI MOYO WA KUSIKILIZA, SHAMA (H8085, KUSIKIA).

JINSI HILI LINAVYOWAGUSA MYAHUDI NA MYUNANI: MATENDO 10:38 ILIHUBIRIWA NYUMBANI MWA KORNELIO, MYUNANI. NA MAJANI YA MTI WA UZIMA NI KWA AJILI YA UPONYAJI WA MATAIFA (UFUNUO 22:2). KATIKA KILA TAIFA, YULE ANAYEMCHA YEYE NA KUTENDA YALIYO HAKI HUKUBALIWA NAYE (MATENDO 10:35).

→ HII INAVYOKUHUSU WEWE: YAJARIBUNI MAMBO YOTE; LISHIKENI LILILO JEMA (1 WATHESALONIKE 5:21). HISI ZIMEZOEZWA KWA MATUMIZI (WAEBRANIA 5:14). UWE MTENDAJI WA NENO, WALA SI MSIKIAJI TU (YAKOBO 1:22), NA UFAHAMU UNAKUA.

HII INAMAANISHA NINI KWA MILELE: KILE KILICHOPOTEA KWA KULA KINARUDISHWA TENA KWA KULA. YEYE ASHINDAYE, NITAMPA RUHUSA YA KULA MATUNDA YA MTI WA UZIMA (UFUNUO 2:7). JIEPUSHE NA UOVU, UKATENDE MEMA, UKAE HATA MILELE (ZABURI 37:27).

NJIA YA KANDO: ZABURI 34 INASEMA, ONJENI MKAONE YA KUWA BWANA NI MWEMA (ZABURI 34:8), KABLA HAIJASEMA, JIEPUSHE NA UOVU, UKATENDE MEMA (ZABURI 34:14). KINYWA KILICHOONJA MEMA KINA HAKIMU MPYA WA UOVU. FUATILIA KULA HUKO KATIKA KITABU CHOTE: MWANZO 3:12 → ZABURI 34:8 → YOHANA 6:51 → UFUNUO 2:7.

→UFUNUO UNAOWEZEKANA: MTI ALIOBEBE DHAMBI ZETU JUU YAKE (1 PETRO 2:24) NA MTI WA UZIMA (UFUNUO 2:7; 22:2) NI NENO LILELILE LA KIYUNANI, XYLON (G3586, MTI). [MISTARI IMEUNGANISHWA PAMOJA — HAKUNA MSTARI MMOJA UNAOSEMA HIVI PEKE YAKE] (MAWAZO YANGU BINAFSI — JUU YA MTI MMOJA, UOVU ULIJITUMIA WENYEWWE DHIDI YA WEMA, NA UKASHINDWA. KUTOKA MTI HUO KUENDELEA, NJIA YA KUUFUKIA MTI MWINGINE IMESIMAMA WAZI. MTI MMOJA ULICHUKUA MAUTI KWA AJILI YETU, ILI MTI MWINGINE UWEZE KUTUPA UZIMA.)

UNAPASWA KUFANYA NINI ILI UOKOKE?

Angalia mafunzo yetu ya Biblia — "Ni Lazima Nifanye Nini Ili Niokoke"

SOURCES & CREDITS

Scripture: the redistributable Bible for this language (CC BY-SA 4.0) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).